

Orijinal Soru: Klinik Bilimler 132

132. Primer sklerozan kolanjıt tanılı 40 yaşındaki erkek hasta iki haftadır devam eden ve zaman zaman kanlı olan günde 4-5 kez sulu dışkılama tarif ediyor. Dışkıda parazit görülmeyen ve dışkı kültüründe herhangi bir patojen mikroorganizma saptanmayan hastanın rektosigmoidoskopisi normal bulunuyor.

İshali devam eden hastada bu aşamada yapılması gereken en uygun inceleme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgisayarlı tomografi
- B) Manyetik rezonans enterografi
- C) Kolonoskopi
- D) Kapsül endoskopi
- E) Çift balon enteroskopi

Doğru Cevap:C

KAMP NOTLARIMIZDAN REFERANSLAR

262

TUS HAZIRLIK MERKEZLERİ

Primer Biliyer Kolanjitis (Siroz)

Tanım ve genel özellikler:

- Orta ve küçük boy **intrahepatik** safra kanallarının progresif hasarı ile karakterize otoimmün hastalıktır.
- Primer biliyer siroz/kolanjitis (PBK) asıl olarak **kadınları** (% 90) etkiler ve genellikle **orta yaşı** bulgu verir.

Patoloji:

- **Orta ve küçük boy intrahepatik** safra kanallarında **lenfositik infiltrasyon** ve **granülomatöz hasar** vardır (florid duct lesions) ve periportal fibrozis ile sonuçlanır.
- Fibrozis ilerleyerek siroza dönüşür.

Klinik:

- Safra akımının bozulmasına bağlı kolestaz vardır.
- Erken dönemde **yorgunluk** en sık semptomdur.
- **Kaşıntı** hepatobilier hastalığı düşündüren en önemli semptomdur.
- **Yağ malabsorbsiyonu** ve **kilo kaybı** meydana gelebilir.
- Hastaların bir kısmında **ksantom** ve **ksantelazma** bulunur.
- En sık **Sjögren sendromu** (keratokonjunktivitis sikka) eşlik eder. Diğer birçok otoimmün hastalık ve bulgu da birlikte görülebilir.

Tanı:

- Kolestaz enzimleri ve direkt bilirubin **artmıştır**.
- **Bilirubin düzeyi** прогноз tayininde en önemli belirleyicidir.
- **Serum Ig M düzeyleri** artmıştır.
- **Antimitokondriyal antikorlar (AMA)** hastaların büyük çoğunluğunda pozitiftir.
- Kolesterol düzeyleri artmıştır.
- USG'de safra yolları **normaldir**. **Ekstrahepatik kolestaz yapan patolojilerden ayırmada önemlidir**.
- PBK'de MRCP ve ERCP'de de safra yollarında **patoloji beklenmez**.
- **Kesin tanı**, KC biyopsisinde intrahepatik safra yolu hasarının gösterilmesi ile konur.

Tedavi:

- **Ursodeoksikolik asit**, tedavide **ilk tercihtir**. Hastalığın gidişini yavaşlatır, semptomları azaltabilir. Ursodeoksikolik asit tedavisine cevap vermeyen hastalarda **obetikolik asit** önerilmektedir.

Klinik Bilimler 132. soru
Tusdata Dahiliye Kamp Notu 1. Fasikül Sayfa 262

Primer Sklerozan Kolanjite (SKY)

Genel özellikler

- **İntra** ve **ekstrahepatik** safra yollarının **ilerleyici inflamasyon, fibrozis ve obstrüksiyonu** ile giden bir patolojisidir.
- En sık birlikte olduğu patoloji **ülseratif kolitti**.
- **Erkeklerde** 2-3 kat daha sık görülür.
- Hastalar non-spesifik semptomlar, kolestaz semptomları, tekrarlayan kolanjıt atakları veya sekonder biliyer siroza bağlı bulgularla başvurabilir.

Tanı

- Kolestaz (ALP, GGT, bilirubin) belirteçlerini pozitifliği ile birlikte MRCP/ERCP ile konur.
- Görüntülemede safra yollarında **tesbih dizisi** görünümü (darlık ve genişleme) tipiktir.
- **p-ANCA** pozitifliği görülebilir.

Tedavi

- Kolestaza bağlı semptom ve bulgular için destek tedavisi yapılır (Kolestiramin vb).
- **Ursodeoksikolik asit** medikal tedavide kullanılabilir ancak hastalığın progresyonunu yavaşlatmaz.
- İmmünsupresif tedavilerin yeri yoktur.

Prognоз

- Hastalarda **kolanjiyokanser** ve **safra kesesi kanseri** görülme sıklığı artmıştır.

İLGİLİ NOTLAR

Bu soruda **verdiğimiz referansların birleştirilmesi ve basit bir analiz yapılması** sonucunda doğru cevaba rahatlıkla ulaşılmaktadır.

Klinik Bilimler 132. soru
Tusdata Dahiliye Kamp Notu 1.
Fasikül Sayfa 277

- Periferik yamada akantositoz ve ince bağırsak biyopsisinde enterositler içinde yağ damlacıklarının görüldüğü malabsorbsiyon... Abetalipoproteinemi
- Eklem tutulumu, periferik lenfadenopati, kardiyak ve nörolojik bozukluk ile seyreden; ince bağırsak biyopsisinde lamina propria PAS (+) makrofaj görülen malabsorbsiyon... Whipple hastalığı
- Distal ince bağırsaklarda ve kolonda yerlesen intestinal flora bakterilerinin anatomik veya fonksiyonel nedenlerle proksimal ince bağırsakta yoğunlaşması... Aşırı bakteri çoğalması
- Aşırı bakteriyel çoğalma normal/yüksek olabilen besin ögesi... Folat (diğer birçok besin ögesi/vitamin düşüktür)
- Aşırı bakteriyel çoğalma tanısında altın standart test... Jejunum aspirat materyali kültürü
- Aşırı bakteriyel çoğalma tedavisinde ilk tercih antibiyotik... Rifaksimın

Lenfanjiktazi vaka sorusunda verilecek ipuçları

- Protein kaybı, hipoproteinemi, ödem
- Hipokolesterolemi
- Lenfopeni
- Biyopside aşın dilate lenfatik kanallar

Laktoz intoleransı (disakkaridaz eksikliği) vaka sorusunda verilecek ipuçları

- Süt ve süt ürünleri tüketimi ile karin ağrısı, gaz ve ishal
- Osmotik ishal bulguları
- H2 solunum testi (+)

- Protein kaybettiren enteropatiyi, hipoalbuminemi yapan diğer nedenlerden ayıran bulgu... Hipoalbuminemi + Hipoglobulinemi
- Crohn hastalığı (CH) patogenezinde en önemli rolü

Klinik Bilimler 132. soru
Tusdata Dahiliye Kamp Notu 1.
Fasikül Sayfa 277

- ÜK'de bağırsak tutulum özellikleri...
  - Sadece kolon (terminal ileum → backwash ileitis)
  - Sadece mukoza/submukoza
  - Atlamasız (arada sağlam mukoza yok)
- CH'de bağırsak tutulum özellikleri...
  - Tüm GIS
  - Intranemal

Klinik Bilimler 132. soru
Tusdata Dahiliye Kamp Notu 1.
Fasikül Sayfa 277

- ÜK de en sık klinik bulgu... Karin ishalı
- CH'de en sık klinik bulgu... Ishal ve karin ağrısı
  - ÜK'de CH'ye göre daha sık görülen intestinal bulgu... Toksik megakolon
  - CH'de ÜK'ye göre daha sık görülen intestinal bulgular...
    - Perianal tutulum
    - Fistül
    - Striktür
    - Malabsorbsiyon

- ÜK'de patolojik bulgular... Psödopolip, kript absesi

- CH'de patolojik bulgular... Non kazefili granülom

- ÜK ile ilişkili antikor... pANCA

- CH ile ilişkili antikor... ASCA

- ÜK'de radyolojik bulgular... Kurgun boru manzarası (hastrasyon kaybı, kolon kısalması)

- CH'de radyolojik bulgular...

- ✓ Segmenter değişiklikler

- ✓ Fistül

- ✓ Daralma 'ip belirtisi'

- ✓ Kaldırılmış taşı görüntüyü

- Sadece CH'de görülen, ÜK'de beklenmeyen ekstraintestinal tablolar...

- ✓ Safra taşı (colesterol taşı)

- ✓ Vitamin eksiklikleri, osteomalazi

- ✓ Üriner sisteme kalsiyum-okzalat taşları

- ÜK'de hastalık aktivitesinden bağımsız olan ekstraintestinal bulgular...

- ✓ Primer sklerozan kolanjit

- ✓ Üveit

- ✓ Sakroileit, Ankirozan spondilit

- ✓ Piyoderma gangrenozum

- ÜK tanısı olan bir hastada kolestaz/kolanjit gelişmesi halinde en olası tanı... Primer sklerozan kolanjit

- ÜK'de ateş, taşikardi, karın ağrısı, karında distansiyon gelişmesi halinde en olası tanı ve ilk yapılacak tetkik... Toksik megakolon → Direk grafi (kolonda > 6 cm genişleme)

- Toksik megakolon şüphesinde kontraendike olan radyolojik tetkikler... Baryumlu grafi, kolonoskopi

- ÜK ve kolon kanseri taraması...

- ✓ Pankolit → 8-10 yıl sonra kolonoskopi

- ✓ Sol kolit → 15 yıl sonra kolonoskopi

- İnflamatuar bağırsak hastalığı ayırcı tanısı, hastalık aktivitesi ve tedavi izleminde kullanılan gaita belirteci... Kalprotektin

Ülseratif kolit tedavisi

	5-ASA	Steroid	Azatioprin	Siklosporin	Anti-TNF
Akut	+	+	-	+	+
İdame	+	-	+	+	+

- Dirençli inflamatuar bağırsak hastalıklarının tedavisinde kullanılan anti-integrin monoklonal antikorlar... Vedolizumab, natalizumab

- Natalizumabın korkulan yan etkisi... Progresif multifokal lökoensefalopati

- Dirençli inflamatuar bağırsak hastalıklarının tedavisinde kullanılan anti-IL12/23 monoklonal antikor... Ustekinumab

- CH tedavisinde kullanılmış ÜK'de etkisi olmayan tedaviler... Antibiyotikler ve elemental diyet

PRIMER SKLEROZAN KOLANJİT

- **Ülseratif kolit (hastaların 2/3'ü)**, Crohn hastalığı, riedel struma, retroperitoneal fibrozis, porfir ile ilişkilidir. Safra yolu taşıları, akut kolanjit, önceki safra cerrahisi veya toksik madde'lere sekonder olarak sekonder sklezozan kolanjit de gelişebilir. Safra yollarında **darlıklar ve genişlemelerle karakterizedir**.
- Tekrarlayan **sağ üst kadran ağrısı ve sarılık** ile gelirler. Biliyer siroz ve komplikasyonları, portal hipertansiyona ilerleyebilir.
- **Ülseratif kolitli hasta KCFT'de bozulma** Sklezozan kolanjit akla gelmelidir. **Kolanjiyokarsinom** gelişme olasılığı artar. **Perinükleer antinötrofil sitoplazmik antikorların (pANCA) yükselmesi %80** hasta'da görülür. Safra yollarında yaygın **genişlemeler ve darlıklar** vardır. Bu görüntüye "**tespit dizilişi**" denir. Hepatik kanal bifurkasyon en sık tutulan bölgedir.
- Kesin tanı karaciğer biyopsisi ile konur. Patolojik incelemede safra yollarında mukoza normal; submukozada yoğun fibrozis vardır. Karaciğer biyopsisinde soğan zarı şeklinde konsantrik periduktal fibrozu gösterilmesi önemlidir.
- PTK sıkılıkla başarısızdır, çünkü proksimal kanallar fiboze ve genellikle dilate değildir.
- Komplikasyonlu hastalar **steroid** verilerek izlenir. Stenoz ve obstrüksiyon için biliyer diversiyon ameliyatları yapılır. Yaygın tutulumda son şans **karaciğer transplantasyonudur**.

KOLEDOK KİSTLERİ

- **Tip I** → Koledoğun fuziform dilatasyonu (en sık tip %80-90)
- **Tip II** → Koledokta divertikül
- **Tip III** → İnaduodenal koledokta koledokosel
- **Tip IVa** → İtra ve ekstrahepatik kanallarda yaygın kistik dilatasyonlar
- **Tip IVb** → Sadece ekstrahepatik kanallarda yaygın kistik dilatasyonlar
- **Tip V** → Yaygın intrahepatik duktal dilatasyonlar (**Caroli Hastalığı**)
- **%50 hasta** **Caroli hastalığı izole sol lobdadır**. Tek lobda sınırlı ise rezeksiyon denenebilir. Karaciğer transplantasyonu da gerekebilir.
- **Klasik triad** → Karın ağrısı, kitle ve sarılık görülür.
- Eğer tanı konmazsa **kolanjit ve pankreatit** gelişebilir. Kolanjit siroz ve portal hipertansiyona ilerleyebilir. **Kolanjiyoselüler karsinom** için risk faktörüdür.

